

Het ontwerpinstituut bestaat twee jaar 'Elke ontwerper loopt een keer vast'

Twee jaar na het oprichten van het ontwerpinstituut concluderen Michel Lafaille en Jolanda Vreeken dat ontwerpers vooral behoefte hebben aan de blik van vakgenoten. Om aan die behoefte te voldoen zijn de activiteiten flink uitgebreid. „Als ontwerper moet je bij elk project weer helemaal opnieuw beginnen. Vroeg of laat loopt elke ontwerper daarom een keer vast.”

Tekst Miranda Vrolijk | Beeld Vera van den Broek

De ontwerperswereld is volop in beweging. Dat kunnen Michel Lafaille en Jolanda Vreeken wel stellen. Samen vormen zij de drijvende kracht achter het ontwerpinstituut dat is gevestigd in Apeldoorn. Als voorbeelden noemen zij het tuinenfestival in Appeltern dat dit jaar alweer voor de vijfde keer wordt georganiseerd 'en waarvan de inzendingen van de ontwerpers van een steeds hoger niveau zijn', stelt Lafaille. De grote projecten van de Wilde Weelde Wereld en de Levende Tuin die op Appeltern zijn aangelegd. En branchevereniging VHG en de NVTL, die beiden hun deuren openzetten voor de ontwerpers (zie ook pagina 5).

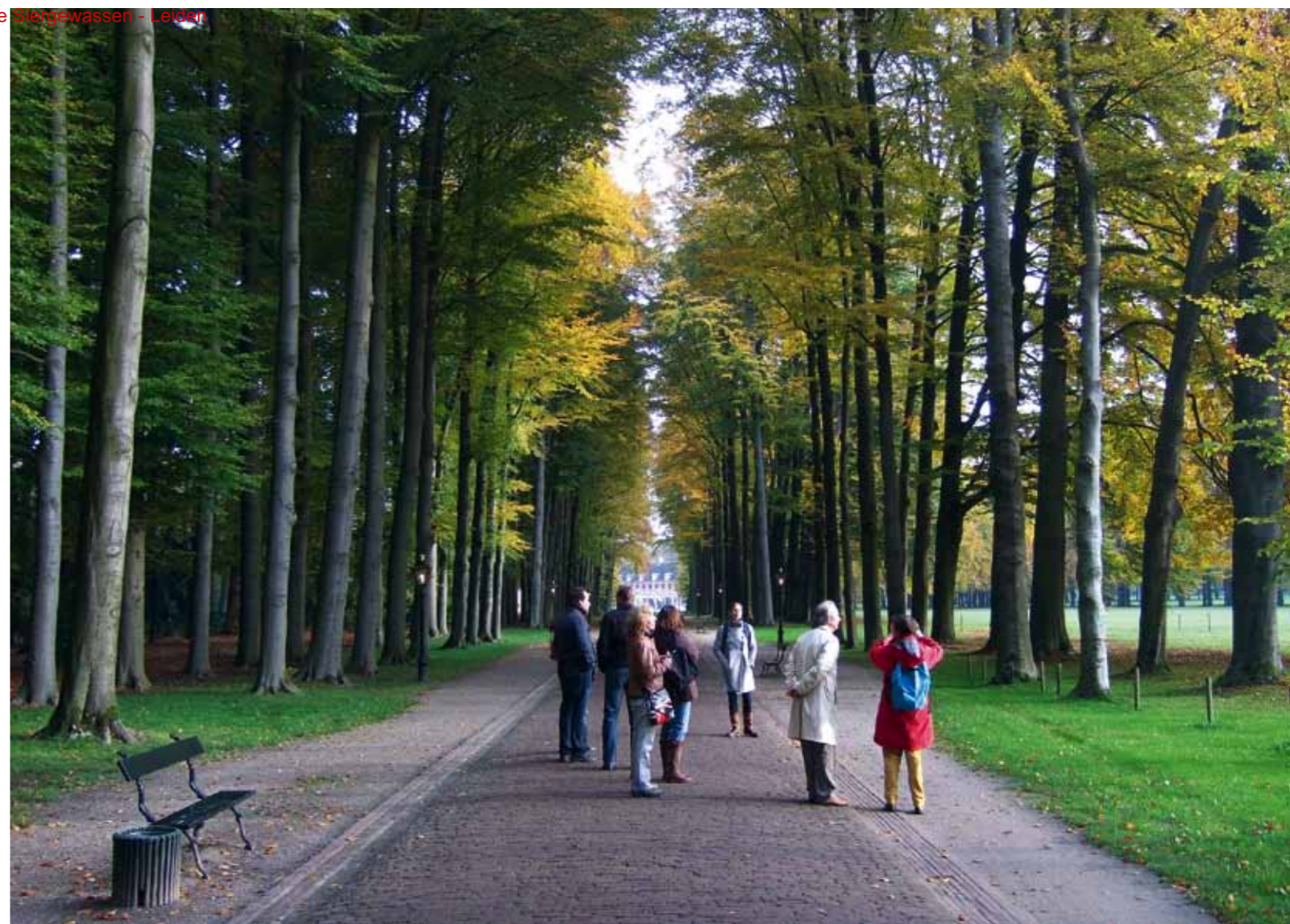
Ontwerpers wezenlijk anders

„Al die ontwikkelingen geven blij dat er steeds meer besef is dat de ontwerpers een aparte groep binnen de groene vakwereld vormen. Er wordt wel eens beweerd dat een ontwerper een tuin- en landschapsarchitect in opleiding is, maar dat is niet zo. Beiden zijn niet opgeleid tot elkaars beroep. Het ontwerpen van een plek is wezenlijk anders dan van een landschap”, stelt Lafaille. Het definiëren van 'de ontwerper' blijft vooralsnog vanwege de vele overlappingen wel een heikele zaak, ook voor het ontwerpinstituut.

Wat Lafaille en Vreeken echter wel benadrukken, is dat de ontwerper uitgaat van de mens en de menselijke schaal. Een ontwerper kan dus tuinen, parken, stedelijke pleinen en openbare ruimte inrichten, maar het landschap bijvoorbeeld is een te grote schaal, dat blijft het terrein van de tuin- en landschapsarchitect.

Het ontwerpinstituut wil in het volwassen worden van de ontwerpers als aparte beroepsgroep een bijdrage leveren. Door kennis beschikbaar te stellen via cursussen (Ontwerpkunde, Communicatie en Creatief Ontwerpen) en ontmoeting mogelijk te maken tussen ontwerpers door onder andere geregeld een Kantinegesprek te organiseren.

Daarnaast wil het instituut ook zelf een aanjager zijn van nieuwe ontwikkelingen, het heeft zich met name tot doel gesteld om het ontwerpersvak op een hoger niveau te brengen. Met dat laatste bedoelen Lafaille en Vreeken dat bij alle opleidingen en cursussen de opleiders keer op keer benadrukken dat het ontwerp begint met een concept, met een idee. „En dus niet met de vormgeving, het resultaat, de plantjes. Dan begin je namelijk met het einde. Je moet een plek eerst concipiëren: hóe moet die plek worden? En wát kan die plek worden voor de mensen? Die vragen moet je eerst beantwoorden voordat je met de invulling begint. En daar hebben de bestaande opleidingen veel te weinig aandacht voor”, legt Lafaille uit. Hij geeft als voorbeeld de zogenoemde 'natuurlijke tuin', die doorgaans een organische vormgeving krijgt. „Dan ben je dus met het resultaat begonnen, want de natuur is op zichzelf niet krom, dat wordt ze door wat er gebeurt.” De festivaltuinen in Appeltern zijn volgens Vreeken een goed voorbeeld van hoe het dan wel moet. „Die tuinen zijn het summum van éérs met een idee beginnen en pas daarna dat concept vormgeven.”

Michel Lafaille aan het doceren in de tuinen van Paleis het Loo in Apeldoorn, één van de vaste excursies van de cursus 'Ontwerpkunde'.

Slechtste ontwerp

Na twee jaar opleiden heeft het ontwerpinstituut dit jaar besloten het cursussen- en dienstenaanbod uit te breiden naar aanleiding van kritiek en de behoefte van de deelnemers. „Wat zij willen, vinden we heel belangrijk”, zegt Lafaille. Een van die nieuwe cursussen heet 'De Verbetering'. „We vragen ontwerpers om hun slechtste ontwerp mee te nemen, een ontwerp waarbij ze volledig de mist in zijn gegaan of domweg zijn vastgelopen, dat overkomt elke ontwerper wel een keer”, zegt Vreeken. Dit ontwerp wordt gedurende een week herontworpen door de deelnemer waarbij hij steeds feedback krijgt van de medecursisten en de docent. „En precies daar hebben veel ontwerpers behoefte aan. Het ontwerpersvak is een eenzaam beroep, als je een keer vastloopt, heb je niet direct een vakgenoot die je op je werk kunt laat reageren. Of dat wordt gewoon niet gedaan”, aldus Lafaille.

De tweede nieuwe cursus 'De Oude Tuin' speelt in op de behoefte onder oudcursisten om de geleerde theorie in een bestaande situatie toe te passen. In deze cursus wordt een min of meer bekende tuin aangepakt. In een week tijd moeten de deelnemers een nieuw ontwerp maken waarbij één van hen zijn ontwerp ook daadwerkelijk mag uitvoeren. Dit jaar wordt de oude tuin van Appeltern aangepakt. Daar zijn de broers Van Ooijen ooit hun tuinenpark mee begonnen, maar inmiddels is de tuin gesloten. „We zullen jaarlijks een soortgelijke tuin onder handen nemen: een privétuin die ook openbaar toegankelijk is. Dat kan bijvoorbeeld ook een oude kruidentuin zijn”, legt Lafaille uit.

Vier uur telefonisch contact

Een derde belangrijke nieuwe dienst die het ontwerpinstituut heeft opgericht is het Bureau: de mogelijkheid voor ontwerpers om problemen tijdens het ontwerpproces aan een vakdeskundige voor te

leggen. „Het gaat dan om inhoudelijke ontwerp vragen en niet om vragen als: waar haal ik mijn plantjes vandaan of hoe krijg ik mijn geld binnen”, benadrukt Lafaille. Het ontwerpinstituut biedt ontwerpers een telefoonabonnement aan: voor €360 hebben ze recht op vier uur telefonisch contact en feedback van één van de vakdocenten van het instituut.

Met het oprichten van het Bureau speelt het ontwerpinstituut ook in op de behoefte van ontwerpers met vakgenoten hun ontwerpen onder de loep te nemen wanneer ze het zelf niet meer weten. „Elke opdracht is weer anders, daarin is ons beroep uniek”, zegt Lafaille, „Neem een bakker of een tandarts, die doet elke dag hetzelfde. Wij niet. Niemand waarschuwt je daarvoor, maar wij moeten bij elk project weer helemaal opnieuw beginnen.” <

www.tuinenlandschap.nl
Bekijk het volledige aanbod van het ontwerpinstituut op www.ontwerpinstituut.nl

het
ontwerp
instituut